

خلاصه رأی: قانون حاکم بر احوال شخصیه بیگانگان مقیم ایران

پیام: هرگاه زوجین از اتباع کشور بیگانه باشند، از حیث احوال شخصیه تابع قانون دولت متبوع خود هستند ولی هرگاه قوانین مربوط به احوال شخصیه دولت متبوع خود را جهت رسیدگی به دعوی مطروحه (طلاق) ارائه ندهند، رسیدگی به دعوی طلاق مطروحه مطابق قوانین موضوعه ایران بلاشکال بوده و منع قانونی ندارد.

رأی شعبه دیوان عالی کشور

فرجام خواهی خانم س.ی. به وکالت از طرف آقای غ.ی. نسبت به دادنامه شماره ۴۵۰-۹۲ مورخ ۹۲/۲/۲۴ شعبه شانزدهم دادگاه تجدیدنظر استان خراسان رضوی که در جهت تأیید رأی بدوی متضمن گواهی عدم امکان سازش جهت اجرای صیغه طلاق به خواسته زوجه فرجام خوانده انشاء گردیده است وارد و موجه نیست زیرا اولاً: اگرچه در پرونده حاضر زوجین از اتباع کشور افغانستان بوده و از حیث احوال شخصیه تابع قانون دولت متبوع خود می باشند ولی چون قوانین مربوط به احوال شخصیه دولت متبوع خود را جهت رسیدگی به دعوی طلاق مطروحه ارائه نداده اند لذا رسیدگی به دعوی طلاق مطروحه مطابق قوانین موضوعه ایران بلاشکال بوده و منع قانونی ندارد. ثانیاً: زوجه و وکیل وی به شرح دادخواست و توضیحات بعدی در جلسات دادرسی به لحاظ عسر و حرج ناشی از سوء رفتار زوج و ایراد ضرب نسبت به زوجه و عدم پرداخت نفقه و عدم رعایت عدالت بین زوجات و اخراج از منزل مشترک درخواست طلاق نموده اند. مطابق ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی در صورتی که دوام زوجیت موجب عسر و حرج زوجه باشد وی می تواند به دادگاه مراجعه و تقاضای طلاق کند و تبصره الحاقی به ماده مذکور عسر و حرج موضوع این ماده را عبارت از به وجود آمدن وضعیتی که ادامه زندگی را برای زوجه با مشقت همراه ساخته و تحمل آن مشکل باشد تعریف نموده است و در این تبصره مواردی از مصادیق عسر و حرج تصریح گردیده و در آخر تبصره مقنن تأکید نموده که موارد مندرج در این ماده مانع از آن نیست که دادگاه در سایر مواردی که عسر و حرج زن در دادگاه احراز شود حکم طلاق صادر نماید اینک با توجه به جامع اوراق پرونده اولاً: محتویات پرونده گویای آن است که بین زوجین اختلاف عمیق وجود داشته که همین امر موجب مفارقت جسمانی آنان گردیده و مدتی جدا از هم زندگی می نمایند. ثانیاً: گواهان تعرفه شده از ناحیه زوجه به شرح اوراق ۴۸ الی ۵۳ پرونده بالصراحه گواهی داده اند که زوج کراراً زوجه را

مورد کتک کاری و ضرب و شتم و اذیت و آزار قرار داده و نامبرده را از منزل مشترک اخراج نموده است. ثالثاً: به موجب دادنامه شماره ۱۳۰۸-۹۰/۸/۳۰ شعبه ۱۱۶ دادگاه جزایی مشهد زوج به اتهام ایراد صدمه بدنی عمدی نسبت به زوجه به پرداخت دیه معینه در حق زوجه محکوم گردیده که این امر مؤید درستی گواهی گواهان و صحت مراتب ادعایی زوجه می باشد رابعاً: علی رغم اینکه زوجین در سال ۸۳ با هم ازدواج نموده اند علی هذا زوجه از زوج هنوز صاحب فرزندی نشده است و باوجود اینکه زوج جهت انجام آزمایشات برای تشخیص قدرت باروری وی به پزشکی قانونی معرفی گردیده مع هذا نامبرده حسب پاسخ های واصله از پزشکی قانونی خراسان رضوی از حضور و دادن نمونه جهت آزمایش اسپرموگرام امتناع ورزیده است که این امر خود قرینه ای بر صحت ادعای زوجه مبنی بر عدم قدرت باروری ایشان می باشد و محروم ساختن زوجه از صاحب فرزند و مادر شدن می تواند قرینه ای بر عسر و حرج وی در تداوم زوجیت محسوب گردد مضافاً به اینکه در پاسخ پزشکی قانونی و آزمایشات انجام شده در زوجه، عقیم بودن مطلق ایشان مورد تأیید قرار نگرفته و ادعای وکیل زوج مبنی بر اینکه خود زوجه بچه دار نمی شود و حتی با تخمک گذاری در ایشان هم توفیقی حاصل نشده است مستند به دلیل اثباتی نمی باشد. خامساً: اعلام آمادگی زوجه فرجام خوانده بر بذل کلیه حقوق خود من جمله مهریه ما فی القباله در قبال طلاق خود اماره قضایی بر اوج استیصال وی در زندگی مشترک و عسر و حرج وی در تداوم زوجیت می باشد لذا مجموع مراتب اشعاری بر عسر و حرج زوجه در ادامه زندگی مشترک ایشان با زوج دلالت داشته و قاعده لاجرح وقوع طلاق بین زوجین را جهت رهایی زوجه از وضع مشقت بار موجود توجیه می نماید ازاین رو دادنامه های بدوی و فرجام خواسته با توجه به محتویات پرونده و اظهارات و مدافعات وکلای طرفین و زوجه در مراحل دادرسی و اقدامات و رسیدگی های معموله که متکی بر ارزیابی ادله اثباتی و قرائن و امارات موجود در پرونده و مبتنی بر استنباط قضایی و تشخیص دادگاه بوده موجهاً و منطبق بر موازین قانونی اصدار یافته و از حیث ماهوی و از جهت رعایت اصول و قواعد دادرسی ایراد و اشکال مؤثر در تخدیش بر آراء صادره مترتب نبوده و اعتراضات وکیل زوج فرجام خواه به شرح لایحه فرجامی در حدی نیست که به مبانی و اساس دادنامه فرجام خواسته خلل و خدشه ای وارد و موجبات نقض آن را فراهم سازد فلذا ضمن ردّ فرجام خواهی فرجام خواه مستنداً به ماده ۳۷۰ قانون آیین دادرسی مدنی دادنامه فرجام خواسته ابرام می گردد.

رئيس شعبه ۸ ديوان عالی کشور - مستشار - عضو معاون

عباسيان - ناصح - کریمپور نطنزی